

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

Актуальні питання законодавства

23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с-г наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Тимощук О.Г., канд. юрид. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні питання законодавства: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 105 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

впроваджують різні механізми підтримки, часто наголошуючи на екологічно стійких методах ведення сільського господарства, як це видно з Спільної аграрної політики Європейського Союзу (САП) [2]. Хоча обидві системи спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності фермерів на світових ринках, американський підхід є більш ринковим, з більшим акцентом на субсидії, тоді як модель ЄС інтегрує екологічні цілі та цілі розвитку сільських територій.

Окрім фінансової підтримки окремих фермерських господарств, уряд США також зосереджується на ініціативах з розвитку сільських територій. Вони включають фінансування інфраструктури, природоохоронні програми та зусилля з диверсифікації сільськогосподарського виробництва. Програми розвитку сільських територій Міністерства сільського господарства США спрямовані на створення стійкої сільської економіки шляхом надання низькопроцентних кредитів на громадські проекти, ініціативи у сфері відновлюваної енергетики та розвиток місцевого бізнесу [4].

Таким чином, державна підтримка сільськогосподарських виробників у США відіграє вирішальну роль у забезпеченні стабільності та стійкості сектору. Досвід США надає цінні уроки для інших країн, особливо в частині програм страхування, підтримки торгівлі та розвитку сільських територій. Ефективність програм підтримки сільського господарства залежить від їх відповідності унікальним потребам аграрного сектору та адаптації до соціально-економічних і екологічних умов кожної країни. Майбутні реформи в аграрній політиці США повинні враховувати питання справедливості, сталості та глобальних торговельних зобов'язань для підтримки конкурентоспроможності американського сільського господарства на міжнародному ринку. Завдяки міжнародному співробітництву та вивченню передового досвіду існує потенціал для створення більш ефективних і справедливих систем підтримки сільського господарства в усьому світі, що сприятиме досягненню загальної мети забезпечення продовольчої безпеки та сталого розвитку сільських громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Квасницька Р., Форкун І., Гордєєва Т. Міжнародні та національні аспекти фінансової підтримки розвитку аграрного сектору. Modeling the development of the economic systems. 2023. № 4. С 138–145. DOI:[10.31891/mdes/2023-10-18](https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-18)
2. Мазур І.І., Фесун Ю.А. Світовий досвід господарювання та впровадження інновацій в аграрний сектор економіки. Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. 2021. № 2. URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/10.pdf (дата звернення: 16.04.2025).
3. Amaglobeli D., Benson T., Mogues T. Agricultural Producer Subsidies: Navigating Challenges and Policy Considerations. IMF Notes. 2024. Vol. 2024. Issue 2. 36 p. DOI:[10.5089/9798400285950.068](https://doi.org/10.5089/9798400285950.068)
4. Energy Programs. Economic Research Service. 2025. URL:<https://www.rd.usda.gov/programs-services/energy-programs> (accessed 16.04.2025).
5. Risk Management – Crop Insurance at a Glance. Economic Research Service. 05.01.2025. URL:<https://www.ers.usda.gov/topics/farm-practices-management/risk-management/crop-insurance-at-a-glance> (accessed 16.04.2025).

УДК: 005.942(4)+(477)

ПРИДАТЧЕНКО М.Ю., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **МАЛИШКО І.В.**, старш. викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДОРАДЧИХ СЛУЖБ І ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Розглядається європейський досвід інституціоналізації дорадчих служб та пропонуються шляхи його адаптації в Україні для покращення державного управління та розвитку різних секторів в контексті євроінтеграції.

Ключові слова: Дорадчі служби, дорадчі послуги, європейський досвід.

В умовах європейської інтеграції та гармонізації українського законодавства з нормами ЄС дослідження дорадчих послуг набуває особливого значення. Дорадчі служби відіграють ключову роль у підтримці державного управління, сільського господарства, розвитку бізнесу, захисту довкілля та впровадженні реформ шляхом надання науково обґрунтованих рекомендацій, експертних оцінок та підтримки процесів прийняття рішень. В ЄС ці послуги інституціоналізовані та часто закріплені на законодавчому рівні, що забезпечує їхню якість, прозорість та доступність. В Україні система дорадчих послуг залишається фрагментованою і недостатньо розвиненою в багатьох секторах, особливо в державному управлінні, сільському господарстві, малих і середніх підприємствах (МСП). З огляду на прагнення України до вступу в ЄС та триваючу реформу державних інституцій, вивчення європейського досвіду надання дорадчих послуг та перспектив його адаптації до українських реалій є своєчасним і стратегічно важливим.

Основною метою нашого дослідження є аналіз позитивних аспектів європейського досвіду дорадчих служб та визначення передумов для адаптації цього досвіду до наявних в Україні умов.

ВЄС розроблено різноманітні системи дорадчих послуг для різних секторів економіки. Вказані послуги зазвичай фінансуються за рахунок поєднання державних і приватних ресурсів, регулюються для забезпечення компетентності та неупередженості та інтегровані в національні стратегії розвитку. У сільському господарстві система сільськогосподарського дорадництва (ССД) створена відповідно до Спільної аграрної політики (САП) та підтримується нормативно-правовими актами ЄС (наприклад, Регламентом (ЄС) № 1306/2013). У сфері бізнесу та інновацій дорадчі послуги надаються через національні інноваційні агентства, торговельні палати та програми, що підтримуються ЄС, такі як HorizonEurope та EnterpriseEuropeNetwork. У сфері державного управління дорадчі органи (наприклад, Європейський економічний і соціальний комітет) допомагають формувати політику, надаючи експертні висновки та перспективи громадянського суспільства[4].

Розглянемо досвід окремих європейських країн. У Латвії створена комплексна система сільськогосподарського дорадництва (ССД), яка керується Міністерством сільського господарства та адмініструється Службою підтримки сільських територій. Основним постачальником послуг є Латвійський сільський консультативний та навчальний центр. Фермери подають заявки на отримання послуг через онлайн-платформу, а система фінансується як з Європейського сільськогосподарського фонду розвитку сільських територій, так і з національних джерел. У період з 2016 по 2019 рік цією системою скористалися приблизно 10500 фермерів, а в період 2020-2023 років підтримка на одне господарство збільшилась до 3000 євро. Система сприяла підвищенню професіоналізму фермерів та посиленню ролі незалежних консультантів. Україна розпочала співпрацю з латвійськими експертами для розробки єдиної системи сільськогосподарського консультування на основі законодавства ЄС з метою гармонізації української практики з європейськими нормами [5]. Польські сільськогосподарські дорадчі служби діють через регіональні підрозділи, які координуються Міністерством сільського господарства та розвитку сільських територій. Система охоплює як обов'язкові вимоги ЄС, такі як перехресна відповідність та екологічні практики, так і добровільні послуги, такі як диверсифікація та адаптація до зміни клімату. Хоча система сприяла поширенню інновацій та тіснішій співпраці з науково-дослідними установами, проблеми залишаються, зокрема, недостатнє кадрове забезпечення, низький рівень видатків державного бюджету та слабкі зв'язки з науково-дослідним сектором. Україна може винести уроки з польського досвіду для зміцнення власних механізмів дорадництва в державному управлінні [1, с. 93; 2, с. 65]. Загальноєвропейською ініціативою є Проект ClimateSmartAdvisors, що фінансується HorizonEurope та Міністерством досліджень та інновацій Великої Британії, має на меті

підготувати 10000 європейських консультантів для просування кліматично-стійких методів ведення сільського господарства. В рамках проекту створено 260 регіональних спільнот практиків (СП) у 27 країнах, які сприяють взаємному навчанню між консультантами. Ці спільноти зосереджені на таких темах, як викиди метану та кліматично-орієнтовані практики, забезпечуючи консультантів навичками та знаннями, які допоможуть фермерам впроваджувати сталі практики [6].

В Україні існують певні дорадчі механізми (наприклад, сільськогосподарські дорадники при Міністерстві аграрної політики або центри підтримки бізнесу, що фінансуються міжнародними донорами), але не існує єдиної законодавчої бази, яка б забезпечувала координацію, стандарти якості або правовий статус дорадчих інституцій. Більше того, багато послуг значною мірою залежать від донорського фінансування і не А. М. Шворак вважає, що застосування іноземного досвіду в Україні має базуватись на ґрунтовному аналізі існуючого стану сільських територій і виявленні тих характерних особливостей, що відповідають певному типу господарської діяльності, оскільки сфера сільськогосподарського виробництва є достатньо консервативною і сприйняття в ній нових моделей управління відбувається вкрай складно. Згідно з планом дій ООН в Україні доцільно розробити концепцію розвитку фермерських господарств, сільськогосподарської кооперації і розвитку сільськогосподарської дорадчої служби на 2020–2030 роки [3, с. 46].

Шляхами адаптації європейського досвіду дорадчих в Україні є розвиток нормативно-правової бази, яка б визначала статус, обов'язки та механізми фінансування дорадчих служб у різних секторах; інституціоналізація, тобто створення національних та регіональних дорадчих органів при міністерствах або органах місцевого самоврядування може допомогти інтегрувати дорадчі послуги в процес вироблення політики в Україні; державно-приватне партнерство – заохочення співпраці між державними установами, університетами, приватними консультантами та неурядовими організаціями забезпечить більшу стійкість та адаптивність системи; впровадження систем сертифікації та акредитації консультантів, заснованих на кращих практиках ЄС, підвищить якість послуг та суспільну довіру.

Отже, європейський досвід надання дорадчих послуг демонструє важливість інституціоналізованих, регульованих та стратегічно інтегрованих систем дорадництва для ефективного врядування та сталого розвитку. Для України адаптація таких систем, особливо в законодавчій сфері, є не тільки можливою, але й необхідною в контексті інтеграції до ЄС та поточних внутрішніх реформ. Чітка та всеохоплююча законодавча база, приведена у відповідність до європейських стандартів, стане основою для побудови сучасної, ефективної та надійної інфраструктури дорадчих послуг у різних секторах. Такий крок сприятиме покращенню якості прийняття державних рішень, підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств та прискоренню інтеграції країни до європейського законодавчого та адміністративного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Недбалюк О. П. Міжнародний досвід організації розвитку сільських територій та можливості його застосування в Україні. Економіка і суспільство. Серія: світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2017. Вип. 9. С. 89–94.
2. Прокопов Д., Бялковська О. Застосування міжнародного досвіду розвитку сільських територій в Україні. Матеріали конференцій МНІ (17 листопада 2023 р., м. Львів). 2023. С. 64–67. URL:<https://archive.liga.science/index.php/conference-proceedings/article/view/523> (дата звернення: 14.04.2025)
3. Шворак А. М. Зарубіжний досвід розвитку сільськогосподарського дорадництва та впровадження його в Україні. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. № 1 (37). С. 11–15. DOI:10.29038/2786-4618-2024-01-11-15
4. Agrilink – Agricultural Knowledge: Linking farmers, advisors and researchers to boost innovation (1 of 2). European Commission. 2025. URL:https://eu-cap-network.ec.europa.eu/projects/agrilink-agricultural-knowledge-linking-farmers-advisors-and-researchers-boost-innovation_en (дата звернення: 13.04.2025)
5. E-service to support agriculture in the Republic of Latvia. FAO Departments and Offices. 29.01.2018. URL: https://www.fao.org/e-agriculture/news/e-service-support-agriculture-republic-latvia?utm_source.com (дата

звернення: 14.04.2025)

6. Training 10 000 European advisors to help accelerate the shift to climate-resilient farming. European Commission. 2024. URL:https://eu-cap-network.ec.europa.eu/good-practice/training-10-000-european-advisors-help-accelerate-shift-climate-resilient-farming_en (дата звернення: 14.04.2025)

УДК: 338.48-44(1-22):346(477)

ФУРДЕЦЬКА А.І., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

У статті досліджується правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні як окремого напрямку туристичної діяльності. Проаналізовано чинне законодавство, визначено прогалини у правовому полі та запропоновано шляхи вдосконалення нормативно-правової бази. Розглянуто міжнародний досвід, який може бути адаптований в умовах української дійсності.

Ключові слова: сільський зелений туризм, правове регулювання, господарська діяльність, нормативно-правова база, агротуризм.

Сільський зелений туризм є формою відпочинку на природі, що поєднує елементи традиційного сільського побуту, екологічного способу життя, сільськогосподарської діяльності та культурної автентичності регіону. Він ґрунтується на добровільній участі мешканців сільської місцевості, які надають туристичні послуги (проживання, харчування, екскурсії, майстер-класи тощо) з використанням власного домогосподарства.

Законодавче визначення поняття «сільський туризм» закріплено в Законі України «Про туризм», однак воно носить загальний характер і не охоплює всіх особливостей цієї форми туристичної діяльності [2]. У науковій літературі переважає думка, що сільський туризм є видом підприємницької або неформалізованої господарської діяльності, яка поєднує у собі елементи відпочинку, екологічної освіти, збереження культурної спадщини та підтримки місцевої економіки [1].

Для сільського зеленого туризму характерні наступні ознаки:

- провадження діяльності в сільській місцевості;
- індивідуалізований підхід до клієнтів;
- залучення родинних трудових ресурсів;
- використання природного, побутового та культурного потенціалу села;
- орієнтація на екологічність та сталий розвиток.

У міжнародній практиці поширений термін *агротуризм*, який є складовою частиною сільського туризму. У багатьох країнах ЄС така діяльність є чітко врегульованою та підтримується державними програмами [3].

На сьогоднішній день правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні є фрагментарним. Існує низка нормативно-правових актів, що частково регламентують цю сферу, однак відсутній єдиний узагальнюючий документ або закон, який би визначав поняття, суб'єктів, об'єкти, права, обов'язки, стандарти діяльності та відповідальність.

До основних законодавчих актів, які регламентують сільський зелений туризм, належать: Закон України «Про туризм», який встановлює загальні засади ведення туристичної діяльності [2]; Закон України «Про особисте селянське господарство», який визначає можливості надання послуг без реєстрації як підприємця [4]; Цивільний кодекс України (глава про зобов'язання за договорами надання послуг); Господарський кодекс України, що визначає суб'єкти господарювання та правила здійснення підприємницької діяльності; Податковий кодекс України, який регулює порядок оподаткування доходів від надання послуг [6].

Підвисоцька Н.В., Макарчук В.В. Правові підстави звільнення військовослужбовців зі служби після полону.....	64
Прокоф'єв М.О., Терещук М.М. Особливості правового регулювання фондового ринку в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.....	65
Путь Д.Ю., Макарчук В.В. Деякі правові аспекти правового статусу біженця в Україні.....	67
Салій О.І., Сімакова С.І. Правові аспекти здійснення судового контролю за досудовим розслідуванням.....	69
Смуток Д.Є., Сімакова С.І. Особливості розслідування кримінальних правопорушень відносно неповнолітніх.....	70
Старікова С.О., Настіна О.І. Самовільне зайняття земельної ділянки: правові наслідки та шляхи вирішення проблеми.....	71
Степанець В.М., Макарчук В.В. Правові підстави надання відстрочки від призову на військову службу військовозобов'язаним, які мають одного із своїх батьків з інвалідністю.....	73
Суховецька І.В., Макарчук В.В. Право на повернення: юридичні аспекти реінтеграції депортованих українських дітей.....	74
Татару І.В., Макарчук В.В. Поняття та види юридичної відповідальності у міграційній сфері.....	77
Сергєєв О.В., Малишко І.В. Вплив війни на державне регулювання аграрної сфери в Україні.....	78
Слободянюк В.С., Малишко І.В. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників України та Європейського союзу.....	80
Терещук Р.М., Терещук М.М. Особливості конституційно-правового статусу міських голів: досвід країн Східної Європи.....	81
Трусова А.К., Макарчук В.В. Кібербезпека у збройних силах України.....	82
Федорова Н.С., Макарчук В.В. Правовий статус жінки під час війни.....	84
Фурдецька А.І., Малишко І.В. Правове регулювання ресурсно-екологічних обов'язкових платежів в Україні.....	86
Цимбаленко Н.В., Макарчук В.В. Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини середньої тяжкості: правовий аспект.....	88
Чеснокова А.О., Макарчук В.В. Порушення прав людини під час воєнного стану.....	89
Шуляк Я.І., Макарчук В.В. Правові підстави відношення громадян України до військової служби.....	92
Гнатенко Д.Р., Ковальчук І.В. Міжнародний досвід державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників Європейського союзу.....	94
Сердюк В.В., Ковальчук І.В. Зміни в антикорупційному законодавстві України: виклики та перспективи.....	96
Атаманенко С.М., Ковальчук І.В. Міжнародний досвід державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників США.....	97
Придатченко М.Ю., Малишко І.В. Європейський досвід дорадчих служб і перспективи його адаптації в Україні.....	99
Фурдецька А.І., Мельник В.О. Правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні.....	102